

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 10/2014
Dyrektora
Międzyleskiego Szpitala Specjalistycznego w Warszawie
z dnia 05.03 2014 roku

PRAWA PACJENTA

W MIĘDZYLESKIM SZPITALU SPECJALISTYCZYM

W WARSZAWIE –

**opracowane na podstawie Karty Praw Pacjenta przygotowanej przez
Ministerstwo Zdrowia, będącą zbiorem obowiązujących przepisów
dotyczących praw pacjenta
uwzględniające zmiany wynikające z
Ustawy z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw
Pacjenta oraz z Ustawy dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej**

KARTA PRAW PACJENTA

CZĘŚĆ OGÓLNA

Dotyczy pacjentów: korzystających ze świadczeń zdrowotnych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, korzystających z prywatnego sektora usług medycznych oraz innych niż ubezpieczeni.

Kierownik podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych lub upoważniony przez niego lekarz może ograniczyć korzystanie z praw pacjenta w przypadku wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów a w przypadku praw, o których mowa w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tj. prawa do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami), także ze względu na możliwości organizacyjne podmiotu (*art. 5 ustawy z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jednolity Dz. U. 2012 poz. 159 ze zm.)- zwanej dalej ustawą o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.*

PRAWA PACJENTA

- 1. Prawo do ochrony zdrowia** (*art. 68 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.)*).
- 2. Prawo do świadczeń zdrowotnych** odpowiadających wymaganiom wiedzy medycznej, opartej na dostępnych metodach i środkach zapobiegania, rozpoznawania i leczenia chorób, wykonywanych przez lekarzy, lekarzy

dentystów, pielęgniarki, położne, diagnostów laboratoryjnych z należytą starannością i zgodnie z zasadami etyki zawodowej, a w sytuacji ograniczonych możliwości udzielenia odpowiednich świadczeń - do korzystania z rzetelnej, opartej na kryteriach medycznych jawnej procedury ustalającej kolejność dostępu do świadczeń (art. 6 ust.1-2 i art. 8 ustawy z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.; art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn. Dz. U. 2011. Nr 277, poz. 1634^{ze zm.}) zwanej dalej „ustawą o zawodach lekarza i lekarza dentystry”; art. 11 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 174, poz. 1039), zwanej dalej: „ustawą o zawodach pielęgniarki i położnej”; art. 21 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 174) zwanej dalej „ustawą o diagnostyce laboratoryjnej”).

2a.Prawo (pacjenta, jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego) do dostatecznie wczesnej informacji o zamiarze odstąpienia przez lekarza od leczenia pacjenta i wskazania przez lekarza możliwości uzyskania świadczenia zdrowotnego u innego lekarza lub podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych w przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry¹, (art. 10 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta; art. 38 ust. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry).

2b.Prawo (pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego) do wnioskowania (żądania) o zasięgnięcie przez lekarza (udzielającego pacjentowi świadczeń zdrowotnych) opinii innego lekarza (właściwego lekarza specjalisty) lub zorganizowania konsylium lekarskiego np.: w razie wątpliwości diagnostycznych lub terapeutycznych, jeżeli wyżej wymieniony lekarz uzna to za uzasadnione w świetle wymagań wiedzy medycznej (art. 37 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 6 ust. 3 pkt. 1 i ust. 4 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)

2c.Prawo do wnioskowania (żądania) o zasięgnięcie przez pielęgniarkę (położną) udzielającą pacjentowi świadczeń zdrowotnych opinii innej pielęgniarki (położnej). Pielęgniarka (położna) może odmówić zasięgnięcia opinii innej pielęgniarki (położnej) jeżeli uzna wniosek (żądanie) za bezzasadny (art. 6 ust.3 pkt. 2 i ust. 6 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)

3. Prawo do natychmiastowego udzielenia świadczeń zdrowotnych ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia (art. 7 ust.1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta). W przypadku porodu pacjentka ma prawo do uzyskania świadczeń zdrowotnych związanych z porodem (art. 7 ust.2 o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta).

4. Prawo do intymności i poszanowania godności osobistej, w szczególności w czasie udzielania mu świadczeń zdrowotnych (art.20 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta; art. 36 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry) oraz do obecności osoby bliskiej przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Jednakże w przypadku istnienia prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjenta prawo do obecności osoby bliskiej może być ograniczone (art. 21 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta).

¹ art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 o zawodach lekarza i lekarza dentystry: „Lekarz może nie podjąć lub odstąpić od leczenia pacjenta, o ile nie zachodzi przypadek, o którym mowa w art. 30 z zastrzeżeniem ust. 3”

- 4a.** Prawo pacjenta, aby przy udzielaniu mu świadczeń zdrowotnych uczestniczyły osoby wykonujące zawód medyczny, inne niż udzielające świadczeń zdrowotnych tylko wtedy, gdy jest to niezbędne ze względu na rodzaj świadczenia lub wykonywanie czynności kontrolnych na podstawie przepisów o działalności leczniczej. Uczestnictwo, a także obecność innych osób wymaga zgody pacjenta, a w przypadku pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody, jego przedstawiciela ustawowego i osoby wykonującej zawód medyczny, udzielającej świadczenia zdrowotnego (*art. 22 ust. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*)².
- 5.** Prawo do umierania w spokoju i godności oraz prawo pacjenta znajdującego się w stanie terminalnym do świadczeń zdrowotnych zapewniających łagodzenie bólu i innych cierpień (*art. 20 ust. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).
- 6.** Prawo (pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego) do uzyskania przystępnej informacji od lekarza o: swoim stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych, leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia, rokowaniu. Lekarz może być zwolniony z tego obowiązku wyłącznie na żądanie pacjenta. Lekarz może udzielać powyższych informacji, innym osobom tylko za zgodą pacjenta lub jego ustawowego przedstawiciela (*art. 31 ust. 1 - 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry; art. 9 ust. 1 - 4 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).
- 6a.** Prawo (pacjenta, w tym małoletniego, który ukończył 16 lat lub jego ustawowego przedstawiciela) do uzyskania od pielęgniarki, położnej przystępnej informacji o jego pielęgnacji i zabiegach pielęgniarskich (*art. 9 ust. 8 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).
- 7.** Prawo pacjenta, a w przypadku pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody prawo jego przedstawiciela ustawowego, do wyrażania zgody na przeprowadzenie badania lub udzielenie innych świadczeń zdrowotnych przez lekarza (w przypadku braku przedstawiciela ustawowego prawo w odniesieniu do badania może wykonać opiekun faktyczny), po uzyskaniu od lekarza odpowiedniej informacji. Pacjent małoletni, który ukończył 16 lat, osoba ubezwłasnowolniona albo pacjent chory psychicznie lub upośledzony umysłowo, lecz dysponujący dostatecznym rozeznanieniem, ma prawo do wyrażenia sprzeciwu co do udzielania świadczenia zdrowotnego, pomimo zgody przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego. W takim przypadku wymagane jest zezwolenie sądu opiekuńczego. Jeżeli obowiązujące przepisy prawa nie stanowią inaczej, zgoda oraz sprzeciw może być wyrażona ustnie albo nawet poprzez takie zachowanie, które w sposób niebudzący wątpliwości wskazuje na wolę poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom

² Zgodnie z art.36 ust. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 o zawodach lekarza i lekarza dentystry „Do klinik i szpitali akademii medycznych, medycznych jednostek badawczo – rozwojowych i innych jednostek uprawnionych do kształcenia studentów nauk medycznych, lekarzy oraz innego personelu medycznego w zakresie niezbędnym do celów dydaktycznych nie stosuje się art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta”

medycznym albo brak takiej woli (*art. 32 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry; art. 17 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).

- 7a.** Prawo do wyrażenia w formie pisemnej zgody na zabieg operacyjny albo na zastosowanie metody leczenia lub diagnostyki stwarzającej podwyższone ryzyko dla pacjenta, po uzyskaniu od lekarza odpowiedniej informacji (*art. 18 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta art. 34 ust. 1- 5 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry*).
- 8.** Zasady przeprowadzenia badania lub udzielenia innych świadczeń zdrowotnych pomimo braku zgody albo wobec zgłoszenia sprzeciwu określają przepisy art. 33 i art. 34 ust. 6 ustawy z dnia 5 grudnia 1996r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (*art. 19 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*)
- 9.** Prawo do wyrażenia w formie pisemnej zgody (a w przypadku niemożności wyrażenia zgody w powyższej formie, za równoważne uważa się wyrażenie zgody ustnie złożonej w obecności dwóch świadków) na uczestnictwo w eksperymencie medycznym po uprzednim uzyskaniu informacji: o celach, sposobach i warunkach przeprowadzenia przedmiotowego eksperymentu, spodziewanych korzyściach leczniczych lub poznawczych, ryzyku oraz o możliwości odstąpienia od udziału w eksperymencie, w każdym jego stadium. W przypadku gdyby natychmiastowe przerwanie eksperymentu mogło spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia jego uczestnika, lekarz obowiązany jest go o tym poinformować (*art. 24, art. 25 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry*).
- 10.** Prawo do wyrażenia dobrowolnie świadomej zgody w formie pisemnej na uczestnictwo w badaniu klinicznym (a w przypadku niemożności wyrażenia zgody w powyższej formie, za równoważne uważa się wyrażenie zgody ustnie złożonej w obecności, co najmniej dwóch świadków), po wcześniejszym przekazaniu informacji dotyczących istoty, znaczenia, skutków i ryzyka związanego z badaniem klinicznym. Uczestnik badania klinicznego może w każdej chwili bez szkody dla siebie wycofać się z badania klinicznego (*art. 37 b ust. 2 pkt 2, art. 37 f ustawy z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U z 2008 Nr 45, poz. 271 z ze zm.) zwanej dalej „prawem farmaceutycznym”*)
- 11.** Prawo do wyrażenia sprzeciwu na pobranie po śmierci komórek, tkanek i narządów oraz cofnięcia tego sprzeciwu w każdym czasie (*art. 5 i art. 6 ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411 ze zm.)*).
- 12.** Prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej, przez którą rozumie się opiekę, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w tym także opiekę sprawowaną nad pacjentką w warunkach ciąży, porodu i połogu. Pacjent ponosi koszty realizacji prawa do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej jeżeli realizacja tego prawa skutkuje kosztami poniesionymi przez podmiot leczniczy wykonujący działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej (*art. 34 i art. 35 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).

- 13.** Prawo do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami w podmiocie leczniczym wykonującym działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej i prawo do odmowy kontaktu z tymi osobami. Pacjent ponosi koszty realizacji prawa do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami jeżeli realizacja tych praw skutkuje kosztami poniesionymi przez podmiot leczniczy wykonujący działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej. Kontakt osobisty może zostać ograniczony w przypadku zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów a także ze względu na możliwości organizacyjne zakładu przez Kierownika podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych lub upoważnionego przez niego lekarza (*art. 33, art. 35 ust. 1 i art. 5 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).
- 14.** Prawo do opieki duszpasterskiej w podmiocie leczniczym wykonującym działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej (*art. 36 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*) oraz w sytuacji pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia prawo do kontaktu pacjenta z duchownym jego wyznania (*art. 37 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).
- 15.** Prawo do wskazania osoby lub instytucji, którą podmiot leczniczy wykonujący działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne obowiązany jest niezwłocznie powiadomić w razie pogorszenia się stanu zdrowia pacjenta powodującego zagrożenie życia lub w razie śmierci pacjenta (*art. 28 ust. 1 pkt.1 ustawy o działalności leczniczej*).
- 16.** Prawo do wypisania ze szpitala albo innego przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, gdy stan zdrowia pacjenta nie wymaga dalszego udzielania świadczeń zdrowotnych w tym przedsiębiorstwie bądź na własne żądanie - w takiej sytuacji pacjent ma prawo do informacji o możliwych następstwach zaprzestania dalszego udzielania świadczeń zdrowotnych. Przy wypisie pacjent ma prawo do otrzymania dwóch egzemplarzy karty informacyjnej z leczenia szpitalnego z podaniem rozpoznania w języku polskim (*art. 29 ustawy o działalności leczniczej, § 22 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (tekst jednolity Dz.U. z 2014r. poz. 177.) zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie dokumentacji medycznej”*).
- 17.** Prawo do wyrażenia osobiście lub przez przedstawiciela ustawowego sprzeciwu na wykonanie sekcji zwłok w podmiocie leczniczym wykonującym działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (*art.31 ust. 2 ustawy o działalności leczniczej*).
- 18.** Prawo do dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej stanu zdrowia pacjenta oraz udzielonych mu świadczeń zdrowotnych na wniosek pacjenta, jego przedstawiciela ustawowego lub osoby przez niego upoważnionej, w

formie m.in.: wglądu w siedzibie podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych lub poprzez odpłatne sporządzenie jej wyciągów, odpisów, kopii (art. 23 ust.1 i art. 26 - 28 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta).

- 19.** Prawo do ochrony danych zawartych w dokumentacji medycznej oraz innych związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych (art. 27 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, ze zm.); art. 24 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta).
- 20.** Prawo do zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem uzyskanych przez personel medyczny w związku z wykonywaniem zawodu z uwzględnieniem wyjątków przewidzianych w przepisach prawa (art. 13-14 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta; art. 40 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty; art. 17 ust.1 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej; art. 29 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej).
- 21.** Prawo pacjenta przebywającego w podmiocie leczniczym wykonującym działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej do przechowywania wartościowych rzeczy w depozycie tegoż podmiotu (art. 39 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta).
- 22.** Prawo pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego do wniesienia sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta, jeżeli opinia albo orzeczenie ma wpływ na prawa i obowiązki pacjenta wynikające z przepisów prawa (art. 31 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta).
- 23.** Prawo do otrzymania od farmaceuty w przypadku nagłego zagrożenia zdrowia lub życia bez recepty lekarskiej produktu leczniczego zastrzeżonego do wydawania na receptę w najmniejszym terapeutycznym opakowaniu z wyłączeniem środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów grupy I-R (art. 96 ust. 2 prawa farmaceutycznego).
- 24.** Prawo do dostępu do informacji o prawach pacjenta w podmiocie udzielającym świadczeń zdrowotnych uwzględniającej ograniczenia tych praw (art. 11 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta). Pielęgniarka, położna ma obowiązek poinformować pacjenta o jego prawach (art. 16 pkt. 1 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej). Pacjent ma prawo do informacji o rodzaju i zakresie świadczeń zdrowotnych udzielanych przez podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych, w tym o profilaktycznych programach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych realizowanych przez ten podmiot (art. 12 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta).
- 25.** Pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy, lub opiekun faktyczny ma prawo zgłaszania osobom wykonującym zawód medyczny, Prezesowi Urzędu Rejestracji produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych lub podmiotowi odpowiedzialnemu za wprowadzenie produktu

lecniczego do obrotu działania niepożądanego produktu leczniczego (*prawo farmaceutyczne Dz. U. z 2008r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.*)

26. Prawo do złożenia skargi na lekarza i lekarza dentystę do rzecznika odpowiedzialności zawodowej przy właściwej izbie lekarskiej w przypadku podejrzenia postępowania sprzecznego z zasadami etyki lekarskiej oraz za naruszenie przepisów związanych z wykonywaniem zawodu lekarza (*art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009r. o izbach lekarskich (Dz. U. z 2009r. Nr 219, poz. 1708 ze zm.)*).
27. Prawo do złożenia skargi na pielęgniarkę i położną do rzecznika odpowiedzialności zawodowej przy właściwej izbie pielęgniarek i położnych w przypadku podejrzenia postępowania sprzecznego z zasadami etyki zawodowej oraz za zawinione naruszenie przepisów dotyczących wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej (*art. 36 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. 2011 Nr 174 poz. 1038)*).
28. Prawo do złożenia skargi na diagnostę laboratoryjnego do rzecznika dyscyplinarnego w Krajowej Izbie Diagnostów Laboratoryjnych w przypadku podejrzenia postępowania sprzecznego z zasadami etyki zawodowej lub przepisami dotyczącymi wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej (*art. 56 ust. 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej*).

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

Dotyczy pacjentów korzystających, na zasadzie równego dostępu, ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na warunkach i w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (*tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.*), zwanej dalej: „ustawą o świadczeniach”.

JAKO PACJENT W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

MASZ PRAWO DO:

1. Wyboru i zmiany lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej, spośród lekarzy, pielęgniarek i położnych ubezpieczenia zdrowotnego. Przedmiotowa zmiana może nastąpić nie częściej niż dwa razy w roku kalendarzowym, a w przypadku, każdej kolejnej zmiany Jesteś zobowiązany wnieść opłatę w wysokości 80 złotych – nie dotyczy to zmiany miejsca zamieszkania i sytuacji zaprzestania udzielania świadczeń opieki zdrowotnej przez wybranego lekarza, pielęgniarkę i położną podstawowej opieki zdrowotnej oraz innych przyczyn niezależnych od Twojej woli z

zastrzeżeniami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa³ (*art. 28 ust. 1 ustawy o świadczeniach*).

2. Wyboru lekarza dentysty spośród lekarzy dentystów, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia zastrzeżeniami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa⁴ (*art. 31 ust. 1 ustawy o świadczeniach*).
3. Jeżeli Jesteś kobietą w ciąży i w okresie połogu masz prawo do dodatkowych świadczeń zdrowotnych lekarza dentysty oraz materiałów stomatologicznych stosowanych przy udzielaniu tych świadczeń, zakwalifikowanych jako świadczenia gwarantowane dla tych osób (*art. 31 ust. 3 ustawy o świadczeniach*).
4. Wyboru świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych spośród tych, świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia z zastrzeżeniami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa⁵ (*art. 29 ustawy o świadczeniach*).
5. Ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych udzielanych na podstawie skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

Wyżej wymienione skierowanie, nie jest wymagane do świadczeń:

- 1) ginekologa i położnika;
- 2) dentysty;
- 3) dermatologa;
- 4) wenerologa;
- 5) onkologa;
- 6) okulisty;
- 7) psychiatry;
- 8) dla osób chorych na gruźlicę;
- 9) dla osób zakażonych wirusem HIV;
- 10) dla inwalidów wojennych i osób represjonowanych oraz kombatantów;
- 10a) dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych;
- 11) dla osób uzależnionych od alkoholu, środków odurzających i substancji psychotropowych - w zakresie leczenia odwykowego;

³ art. 56b i art. 69b ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz. U. z 2012. poz. 461), art. 153 ust. 7a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (tekst jedn. Dz. U. z 2011r. Nr 116, poz. 675) i art. 115 § 1a Kodeksu karnego wykonawczego.

⁴ art. 56b i art. 69b ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, art. 153 ust. 7a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej i art. 115 § 1a Kodeksu karnego wykonawczego.

⁵ art. 56b i art. 69b ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, art. 153 ust. 7a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej i art. 115 § 1a Kodeksu karnego wykonawczego.

12) dla uprawnionego żołnierza lub pracownika, w zakresie leczenia urazów lub chorób nabytych podczas wykonywania zadań poza granicami państwa (*art. 57 ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach*).

6. Świadczeń rehabilitacji leczniczej u świadczeniodawcy, który zawarł umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, na podstawie skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego (*art. 59 ustawy o świadczeniach*).
7. Zaopatrzenia w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz w środki pomocnicze na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (*art. 40 ust. 1 ustawy o świadczeniach*).
8. Rejestracji u świadczeniodawcy w szczególności: osobiście, przez osoby trzecie i telefonicznie (§13 ust. 1 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 81 , poz. 484)).
9. W stanie nagłym - do niezwłocznego uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej w niezbędnym zakresie również przez świadczeniodawcę, który nie zawarł umowy o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia (*art. 19 ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach*).
10. Korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie tj. w ustawie o świadczeniach nawet jeżeli nie Jesteś osobą ubezpieczoną a Jesteś w okresie ciąży, porodu i połogu i masz obywatelstwo polskie oraz posiadasz miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (*art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy o świadczeniach*).
11. Przejazdu środkami transportu sanitarnego (w tym lotniczego) – na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, do najbliższego podmiotu leczniczego, o którym mowa w przepisach o działalności leczniczej udzielającego świadczeń we właściwym zakresie, i z powrotem: bezpłatnie w przypadkach:
 - 1) konieczności podjęcia natychmiastowego leczenia w podmiocie leczniczym;
 - 2) wynikających z potrzeby zachowania ciągłości leczenia.

Ponadto przysługuje Ci na podstawie zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, bezpłatny przejazd środkami transportu sanitarnego - w przypadku dysfunkcji narządu ruchu uniemożliwiającej korzystanie ze środków transportu publicznego, w celu odbycia leczenia - do najbliższego podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń we właściwym zakresie, i z powrotem (*art. 41 ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach*).

- 12.** Orzeczeń i zaświadczeń lekarskich wydawanych bezpłatnie, jeżeli są one związane z: dalszym leczeniem, rehabilitacją, niezdolnością do pracy, kontynuowaniem nauki, uczestnictwem dzieci, uczniów, słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli i studentów w zajęciach sportowych i w zorganizowanym wypoczynku, a także wydawanych dla celów pomocy społecznej, orzecznictwa o niepełnosprawności, uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego, dodatku z tytułu urodzenia dziecka lub jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka. *(art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach)*.
- 13.** Wyboru szpitala spośród szpitali, które zawarły umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia z zastrzeżeniami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa⁶ *(art. 30 ustawy o świadczeniach)*.
- 14.** Przyjęcia do szpitala, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia, na podstawie skierowania (każdego) lekarza, lekarza dentystry lub felczera, jeżeli cel leczenia nie może być osiągnięty przez leczenie ambulatoryjne zgodnie z ustaloną w oparciu o kryteria medyczne listą oczekujących *(art. 58, art. 20 - 23 ustawy o świadczeniach)*.
- 15.** Udzielenia Ci świadczenia zdrowotnego bez wymaganego skierowania - w stanach nagłych (np.: wypadek, zatrucie, poród, stany zagrożenia życia albo zdrowia), w powyższym stanie masz prawo również do niezwłocznego uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej w niezbędnym zakresie również od świadczeniodawcy, który nie zawarł umowy o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia *(art. 19 ust. 1 i ust. 2, art. 60 ustawy o świadczeniach)*.
- 16.** Przejazdu środkami transportu sanitarnego (w tym lotniczego) – na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, do najbliższego podmiotu leczniczego, o którym mowa w przepisach o działalności leczniczej udzielającego świadczeń we właściwym zakresie, i z powrotem bezpłatnie, w przypadkach:
- 1) konieczności podjęcia natychmiastowego leczenia w podmiocie leczniczym;
 - 2) wynikających z potrzeby zachowania ciągłości leczenia.
- Ponadto przysługuje Ci na podstawie zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, bezpłatny przejazd środkami transportu sanitarnego - w przypadku dysfunkcji narządu ruchu uniemożliwiającej korzystanie ze środków transportu publicznego, w celu odbycia leczenia - do najbliższego zakładu opieki zdrowotnej udzielającego świadczeń we właściwym zakresie, i z powrotem *(art. 41 ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach)*.
- 17.** Korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie tj. w ustawie o świadczeniach

⁶ art. 56b i art. 69b ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, art. 153 ust. 7a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej i art. 115 § 1a Kodeksu karnego wykonawczego.

nawet jeżeli nie Jesteś osobą ubezpieczoną a Jesteś w okresie ciąży, porodu i połogu i masz obywatelstwo polskie oraz posiadasz miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (*art. 2 ust. 1 pkt.3 ustawy o świadczeniach*)

18. Bezpłatnych leków i wyrobów medycznych, niezbędnych do udzielania Tobie świadczeń zdrowotnych, jeżeli są one konieczne do wykonania świadczenia (*art. 35 ustawy o świadczeniach*).

PRAWA PACJENTA W SZPITALU PSYCHIATRYCZNYM

1. PRZYJĘCIE DO SZPITALA ZA ZGODĄ PACJENTA

1. Przyjęcie do szpitala osoby z zaburzeniami psychicznymi do szpitala psychiatrycznego następuje za pisemną zgodą tej osoby na podstawie ważnego skierowania do szpitala, jeżeli lekarz wyznaczony do tej czynności, po jej osobistym zbadaniu, stwierdzi wskazania do przyjęcia. Natomiast w nagłych przypadkach, w szczególności w przypadku braku możliwości uzyskania pomocy lekarskiej przed zgłoszeniem się do szpitala, osoba z zaburzeniami psychicznymi może być przyjęta do szpitala psychiatrycznego, za jej pisemną zgodą, bez skierowania (*art. 22 ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011, Nr 231, poz. 1375.) zwanej dalej „ustawą o ochronie zdrowia psychicznego”*).
2. Jeżeli przyjęcie do szpitala psychiatrycznego dotyczy osoby pełnoletniej całkowicie ubezwłasnowolnionej, zdolnej do wyrażenia zgody, wymagane jest również uzyskanie zgody tej osoby na przyjęcie. W przypadku sprzecznych oświadczeń w sprawie przyjęcia do szpitala psychiatrycznego pacjenta i jego przedstawiciela ustawowego, zgodę na przyjęcie do szpitala wyraża sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby (*art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).

2. PRZYJĘCIE DO SZPITALA BEZ ZGODY PACJENTA

1. Przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osoby chorej psychicznie lub osoby upośledzonej umysłowo niezdolnej do wyrażenia zgody lub stosunku do przyjęcia do szpitala psychiatrycznego i leczenia następuje po uzyskaniu zgody sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby. W przypadkach nagłych przyjęcie do szpitala psychiatrycznego może nastąpić bez wcześniejszego uzyskania zgody sądu opiekuńczego. W takim przypadku lekarz przyjmujący ma obowiązek, o ile to możliwe, zasięgnięcia pisemnej opinii innego lekarza, w miarę możliwości psychiatry, albo pisemnej opinii psychologa (*art. 22 ust. 2 i ust. 2a ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).

2. Osoba chora psychicznie może być przyjęta do szpitala psychiatrycznego bez zgody wymaganej w art. 22 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, tylko wtedy, gdy jej dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że z powodu choroby zagraża bezpośrednio swojemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób *(art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)*.
3. O przyjęciu do szpitala psychiatrycznego decyduje lekarz wyznaczony do tej czynności po osobistym zbadaniu pacjenta (po uprzedzeniu o przyczynach przeprowadzenia badania) i zasięgnięciu w miarę możliwości opinii drugiego lekarza psychiatry albo psychologa. Lekarz ten jest obowiązany wyjaśnić choremu przyczyny przyjęcia do szpitala bez zgody i poinformować go o jego prawach *(art. 21 ust. 2, art. 23 ust. 2 i ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)*.
4. Przyjęcie do szpitala psychiatrycznego wymaga zatwierdzenia przez ordynatora (lekarza kierującego oddziałem) w ciągu 48 godzin od chwili przyjęcia. Kierownik szpitala zawiadamia o tym sąd opiekuńczy miejsca siedziby szpitala w ciągu 72 godzin od chwili przyjęcia *(art. 23 ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)*.
5. Postępowanie przed sądem opiekuńczym umarza się, jeżeli pacjent, po przyjęciu bez zgody, wyraził następnie zgodę na pobyt w tym zakładzie, po uprzednim wysłuchaniu tej osoby *(art. 26 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)*.

3. W TRAKCIE HOSPITALIZACJI JAKO PACJENT MASZ PRAWO DO:

1. Bezpłatnych świadczeń zdrowotnych w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz do bezpłatnych produktów leczniczych, wyrobów medycznych i środków pomocniczych, jeżeli Jesteś osobą chorą psychicznie (wskazującą zaburzenia psychotyczne) lub upośledzoną umysłowo, nawet jeżeli nie Jesteś osoba ubezpieczoną *(art. 10 ust. 1 i ust. 2, art. 3 pkt 1 lit. a i b ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)*.
2. Tego, aby personel medyczny przy wyborze rodzaju i metod postępowania leczniczego, brał pod uwagę nie tylko cele zdrowotne, ale także Twój interes i inne Twoje dobra osobiste, i dążył do osiągnięcia poprawy stanu zdrowia w sposób najmniej dla Ciebie uciążliwy *(art. 12 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)*.
3. Porozumiewania się bez ograniczeń z rodziną i innymi osobami *(art. 13 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)*.
4. Niekontrolowania Twojej korespondencji *(art. 13 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)*.
5. Uzyskania pomocy w ochronie Twoich praw jako pacjenta w szczególności:

- a) do spotkania z Rzecznikiem Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, w warunkach zapewniających swobodę wypowiedzi, nie później niż w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia takiej potrzeby,
 - b) przekazywania ustnych i pisemnych skarg w zakresie dotyczącym naruszenia Twoich praw oraz uzyskania informacji o rozstrzygnięciu zgłoszonej przez Ciebie sprawy,
 - c) uzyskania informacji o rozstrzygnięciu zgłoszonej sprawy (*art. 10a ust. 1 i 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 6.** Uzyskania zgody ordynatora na okresowe przebywanie poza szpitalem bez wypisywania z zakładu (przepustki), jeżeli nie zagraża to Twojemu życiu albo życiu i zdrowiu innych osób (*art. 14 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 7.** Nieutrwalania Twoich oświadczeń obejmujących przyznanie się do popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary w dokumentacji dotyczącej badań lub przebiegu Twojego leczenia (*art. 51 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 8.** Zapoznania Cię przez lekarza z planowanym postępowaniem leczniczym (*art. 33 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 9.** Wyrażenia odrębnej zgody lub zgody Twojego przedstawiciela ustawowego na świadczenia zdrowotne stwarzające podwyższone ryzyko takich jak:
- 1) punkcja podpotyliczna lub lędźwiowa przeprowadzana w celu pobrania płynu mózgowo-rdzeniowego lub podania leków;
 - 2) leczenie elektrowstrząsami.
- Masz prawo również do otrzymania od lekarza informacji o dających się przewidzieć skutkach świadczeń zdrowotnych wymienionych powyżej (§ 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie wykazu świadczeń zdrowotnych stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta, których udzielenie wymaga zgody (Dz. U. 2012, poz. 494)).
- 10.** Uprzedzenia Cię o zastosowaniu wobec Twojej osoby środka przymusu bezpośredniego przed tym zanim środek ten zostanie podjęty oraz zachowania szczególnej ostrożności i dbałości o Twoje dobro przez personel medyczny w trakcie stosowania środka przymusu bezpośredniego (*art. 18 ust. 4-8 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 11.** Zachowania w tajemnicy przez osoby wykonujące czynności wynikające z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego wszystkiego, o czym powezmą wiadomość w związku z wykonywaniem powyższych czynności z wyjątkiem określonych w w/w ustawie sytuacji, gdy osoby te są zwolnione zachowania tajemnicy⁷ (*art. 50 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).

⁷ Od obowiązku zachowania tajemnicy osoba wymieniona w art. 50 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego jest zwolniona w stosunku do:

- 1) lekarza sprawującego opiekę nad osobą z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) właściwych organów administracji rządowej lub samorządowej, co do okoliczności, których ujawnienie jest niezbędne do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej,

- 12.** Tego, aby zajęcia rehabilitacyjne prowadzone w szpitalach psychiatrycznych oraz domach pomocy społecznej, nie były podporządkowane celom gospodarczym (*art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 13.** Tego, aby kierownik podmiotu leczniczego udzielającego świadczenia zdrowotnego w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej w razie stwierdzenia, że Twój przedstawiciel ustawowy nie wykonuje należycie swoich obowiązków wobec Twojej osoby, zawiadomił o tym sąd opiekuńczy miejsca Twojego zamieszkania (*art. 17 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 14.** Złożenia wniosku do sądu opiekuńczego miejsca siedziby szpitala psychiatrycznego o ustanowienie kuratora, jeżeli uważasz, iż w czasie pobytu w szpitalu potrzebujesz pomocy do prowadzenia wszystkich swoich spraw albo spraw określonego rodzaju (*art. 44 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 15.** Wysłuchania Cię przez sędziego wizytującego nie później niż w terminie 48 godzin od otrzymania przez sąd opiekuńczy zawiadomienia od kierownika szpitala psychiatrycznego, jeżeli zostałeś przyjęty w trybie art. 23 (*osoba chora psychicznie przyjęta, gdy jej dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że z powodu tej choroby zagraża bezpośrednio własnemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób*), art. 24 (*osoba, której dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych zagraża bezpośrednio swojemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób, a zachodzą wątpliwości, czy jest ona chora psychicznie, pobyt w szpitalu nie może trwać dłużej niż 10 dni*) oraz art. 28 (*w razie cofnięcia poprzednio wyrażonej zgody na hospitalizację*) (*art. 45 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 16.** Złożenia wniosku o adwokata z urzędu w toczącym się postępowaniu przed sądem opiekuńczym w sprawach określonych w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego (*art. 48 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 17.** Złożenia odwołania od postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie przyjęcia do szpitala psychiatrycznego bez Twojej zgody, do sądu drugiej instancji (*art. 42 i art. 47 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
- 18.** Złożenia w dowolnej formie wniosku o nakazanie wypisania Cię ze szpitala psychiatrycznego – jeżeli jesteś hospitalizowany za swoją zgodą (*art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).

-
- 3) osób współuczestniczących w wykonywaniu czynności w ramach pomocy społecznej, w zakresie, w jakim to jest niezbędne,
- 4) ⁽⁴¹⁾ służb ochrony państwa i ich upoważnionych pisemnie funkcjonariuszy lub żołnierzy w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania sprawdzającego na podstawie przepisów o ochronie informacji niejawnych
- 5) policjanta upoważnionego pisemnie przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji, prowadzącego czynności operacyjno – rozpoznawcze w zakresie poszukiwań i identyfikacji osób (*art. 50 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).

19. Złożenia w dowolnej formie, wniosku o nakazanie wypisania Cię ze szpitala psychiatrycznego, nie wcześniej niż po upływie 30 dni od uprawomocnienia się postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie przyjęcia do szpitala lub dalszego leczenia bez Twojej zgody. O Twoim wypisie postanawia ordynator (lekarz kierujący oddziałem), jeżeli uzna, iż ustały przewidziane w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego przyczyny przyjęcia i pobytu Twojej osoby w szpitalu psychiatrycznym (*art. 35 ust. 1 i art. 36 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
20. Wystąpienia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się szpital psychiatryczny o nakazanie wypisania Twojej osoby ze szpitala psychiatrycznego, w razie odmowy wypisania. Wniosek powinien być złożony w terminie 7 dni od powiadomienia Twojej osoby o odmowie wypisania oraz o terminie i sposobie złożenia wniosku (*art. 36 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).
21. Przyjęcia za swoją zgodą (lub Twojego przedstawiciela ustawowego) do domu pomocy społecznej, jeżeli nie jesteś w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i nie masz możliwości korzystania z opieki innych osób, a potrzebujesz stałej opieki i pielęgnacji, lecz nie wymagasz leczenia szpitalnego (*art. 38 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*).

PRAWA DZIECKA W TRAKCIE UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

Jako pacjent poniżej 18 roku życia masz prawo do korzystania z większości praw przysługujących osobom dorosłym w trakcie korzystania ze świadczeń zdrowotnych z uwzględnieniem uprawnień Twoich rodziców lub opiekunów i z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z Twojego wieku.

JAKO PACJENT PONIŻEJ 18 ROKU ŻYCIA MASZ PRAWO DO:

1. Korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie tj. w ustawie o świadczeniach nawet jeżeli nie jesteś osobą ubezpieczoną ale posiadasz obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (*art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o świadczeniach*)
2. Dodatkowych świadczeń zdrowotnych lekarza dentysty oraz materiałów stomatologicznych stosowanych przy udzielaniu tych świadczeń, zakwalifikowanych jako świadczenia gwarantowane dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18 roku życia (*art. 31 ust. 3 ustawy o świadczeniach*).

3. Jeżeli jesteś małoletnim poniżej lat szesnastu lekarz ma obowiązek udzielić Ci informacji w zakresie i w formie potrzebnej do prawidłowego przebiegu Twojego procesu diagnostycznego lub terapeutycznego, ponadto masz prawo do wyrażenia swojego zdania (*art. 9 ust. 7 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta; art. 31 ust. 7 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty*).
4. Jeżeli jesteś małoletnim powyżej lat szesnastu lekarz ma obowiązek udzielić Ci przystępnej informacji o Twoim stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych, leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu (*art. 9 ust. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta; art. 31 ust. 1 i ust. 5 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty*).
- 4a. Jeżeli jesteś małoletnim powyżej lat szesnastu masz prawo do uzyskania od pielęgniarki, położnej przystępnej informacji o Twojej pielęgnacji i zabiegach pielęgniarstwach (*art. 9 ust. 8 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).
5. Jeżeli jesteś małoletnim powyżej lat szesnastu wymagana jest również (obok zgody Twojego przedstawiciela ustawowego) Twoja zgoda na wykonanie badania lub udzielenie innego świadczenia zdrowotnego przez lekarza. Jeżeli brak Twojego przedstawiciela ustawowego zgodę na wykonanie Tobie badania może wyrazić Twój opiekun faktyczny. Jeżeli obowiązujące przepisy prawa nie stanowią inaczej, zgoda może być wyrażona ustnie albo poprzez takie zachowanie, które w sposób niebudzący wątpliwości wskazuje na wolę poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom. W przypadku zastosowania zabiegu operacyjnego albo metody leczenia lub diagnostyki stwarzającej podwyższone ryzyko dla Ciebie jest wymagana również (obok zgody Twojego przedstawiciela ustawowego) Twoja zgoda w formie pisemnej (*art. 17 ust. 1- 2 i ust.4 oraz art. 18 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta; art.32 ust.1, ust. 5, ust. 7 oraz art. 34 ust.1 i ust. 4 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty*).
- 5a. Jeżeli jesteś małoletnim powyżej lat szesnastu masz prawo do wyrażenia sprzeciwu co do udzielenia Tobie świadczenia zdrowotnego pomimo zgody Twojego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego. Jeżeli obowiązujące przepisy prawa nie stanowią inaczej sprzeciw może być wyrażony ustnie albo poprzez takie zachowanie, które w sposób niebudzący wątpliwości wskazuje na brak woli poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom (*art. 17 ust. 3-4 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).
6. Jeżeli jesteś małoletnim powyżej lat szesnastu, masz prawo do wyrażenia sprzeciwu na pobranie po śmierci komórek, tkanek i narządów (*art. 5 ust. 3 ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów*).
7. Jeżeli jesteś małoletnim i ukończyłeś szesnasty rok życia lub nie ukończyłeś szesnastego roku życia i jesteś w stanie z rozeznanem wypowiedzieć opinię w sprawie swego uczestnictwa w eksperymencie medycznym lub badaniu klinicznym (po poinformowaniu Cię o istocie, znaczeniu, skutkach i ryzyku tego badania), konieczne jest wyrażenie w formie pisemnej Twojej świadomej zgody na udział w powyższych obok zgody Twojego przedstawiciela

ustawowego (art. 25 ust. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry; art. 37 b ust. 2 pkt 4 prawa farmaceutycznego).

8. Wyrażenia w każdej chwili cofnięcia zgody na udział w badaniu klinicznym lub eksperymencie medycznym bądź wycofania się w każdej chwili z tego badania lub eksperymentu (art. 27 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry; art. 37 b ust. 2 pkt 2 i art. 37d ust.1 prawa farmaceutycznego).
9. Tego, aby w celu zminimalizowania bólu i dyskomfortu w trakcie trwania badania klinicznego zapewniono Tobie udział w przedmiotowym badaniu personelu posiadającego wiedzę i umiejętności w zakresie postępowania z małoletnimi oraz zastosowania metod służących minimalizacji dyskomfortu związanego z wykonywanym badaniem (§ 23 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu prowadzenia badań klinicznych z udziałem małoletnich (Dz. U. Nr 104, poz. 1108)).
10. Jeżeli jesteś małoletnim powyżej lat trzynastu masz prawo do wyrażenia zgody na pobranie od Ciebie szpiku na rzecz Twojego rodzeństwa, jeżeli nie spowoduje to dającego się przewidzieć upośledzenia sprawności Twojego organizmu (art. 12 ust. 3 ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów).
11. Jeżeli jesteś małoletnim powyżej lat szesnastu masz prawo do złożenia wniosku do sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce Twojego zamieszkania o zgodę na pobranie od Ciebie szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej w sytuacji gdy ma miejsce bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia Twojego rodzeństwa (art. 12 ust. 4 w związku z art. 12 ust. 2 ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów).
12. Jeżeli jesteś małoletnim powyżej lat szesnastu i jesteś zdolny do wyrażenia zgody wymagana jest również Twoja zgoda na przyjęcie do szpitala psychiatrycznego (art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego ze zm.).

Podstawa prawna:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.);
- 2) Ustawa z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jednolity Dz. U. 2012 poz. 159 ze zm.)
- 3) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz.U.2013 poz. 217 z późniejszymi zmianami)
- 4) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.);
- 5) ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn. Dz. U. 2011 Nr 277, poz. 1634 ze zm.);
- 6) ustawa z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 291, poz. 1034 z późniejszymi zmianami).
- 7) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn. Dz. U. z 2011 Nr 231 poz. 1375 ze zm.);
- 8) ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411 ze zm.);

- 9) ustawa z dnia 6 września 2001 r. - *Prawo farmaceutyczne* (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 45, poz.271 ze zm.);
- 10) ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. *o diagnostyce laboratoryjnej* (tekst jednolity Dz. U. 2014. poz. 174);
- 11) ustawa z dnia 2 grudnia 2009r. *o izbach lekarskich* (Dz. U. z 2009r Nr 219, poz. 1708 z późn. zm.);
- 12) ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. *o samorządzie pielęgniarek i położnych* (Dz. U. z 2011 Nr 174, poz. 1038);
- 13) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *o ochronie danych osobowych* (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.);
- 14) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010r. *w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania* (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz.177);
- 15) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 kwietnia 2012 r. *w sprawie wykazu świadczeń zdrowotnych stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta, których udzielenie wymaga zgody* (Dz. U. 2012, poz. 494);
- 16) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008r. *w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej* (Dz. U. Nr 81, poz. 484);
- 17) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 kwietnia 2004 r. *w sprawie sposobu prowadzenia badań klinicznych z udziałem małoletnich* (Dz. U. Nr 104, poz. 1108).

DYREKTOR
dr Jarosław Roston

***Bezpłatna infolinia Biura Rzecznika Praw Pacjenta: 0 800 190 590
czynna od poniedziałku do piątku od godziny 9.00 do 21.00***

***Biuro Rzecznika Praw Pacjenta
ul Młynarska 46
01-171 Warszawa***